

Průvodka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Soukromé právo – právo občanské; majetkoprávní vztahy.
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_10_07
Pořadí DUMu v sadě	07
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jan Hrazdira
Datum vytvoření	05. 02. 2013
Jméno autora	Mgr. Jan Hrazdira
E-mail autora	hrazdira@gymjev.cz
Ročník studia	3.
Předmět nebo tematická oblast	Základy společenských věd - právo
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Prezentováno na interaktivní tabuli s využitím psaného textu a doplňkových obrázků, které přiblíží problematiku v tematické oblasti Občan a právo. Inovace: materiál lze využít i v rámci mezipředmětových vztahů (odkaz na římské právo- dějepis, latina); materiál využívá ICT technologií (interaktivní tabule) a mediální techniky – dataprojektoru.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Soukromé právo

- Soukromé právo je založeno na rovnosti a nezávislosti subjektů občanské společnosti, které vstupují do vzájemných vztahů. Tyto právní vztahy vznikají na základě svobodné vůle projevené prostřednictvím smlouvy.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Soukromé právo

- Občanské právo
- Rodinné právo
- Pracovní právo

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Občanské právo

- Upravuje vzájemné vztahy mezi občany navzájem, fyzickými a právnickými osobami a mezi nimi a státem. Stanovuje pravidla vlastnických poměrů, pravidla plynoucí ze závazkového práva a vztahy vyplývající z práva na ochranu osobnosti. Zdrojem je občanský zákoník.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Občanské právo

Občanské právo upravuje zejména:

- Vlastnické právo
- Dědické a závazkové právo
- Rodinné právo (rodinné právo je fakticky součástí práva občanského)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Osoby

- Osoba, která má právní osobnost (dříve subjektivitu), tj. způsobilost mít práva a povinnosti je:
 - fyzická osoba
 - právnická osoba

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Fyzická osoba

- Fyzická osoba je každý člověk a jeho právní osobnost (subjektivita) je dána od narození do smrti. To znamená, že i malé dítě je způsobilé mít práva (může např. dědit). Plně svéprávní se stáváme v 18 letech.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Právnícká osoba

- Právnícká osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost.
- PO vzniká zakladatelským právním jednáním (např. obchodní společnost nebo bytové družstvo) nebo působením veřejné moci (např. škola).
- Právnícké osoby jsou zastupovány fyzickými osobami – jednatelem.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typy právnických osob

- Korporace
- Fundace
- Ústavy
- Obchodní společnosti
- Družstva

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příklady fyzické a právnické osoby

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Fyzická osoba

Alessandro Zangrilli, licence Public Domain, PD-Self,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_child_sleeping.jpg, licence PD, (cit.
2013-02-05)

Právnická osoba - škola

Jitka Erbenová, licence Creative Commons, BY-SA,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Choustn%C3%ADk_-_%C5%A1kola.jpg,
licence CC, (cit. 2013-02-05)

Vlastnické právo

- Vlastnické zaručuje vlastníkovu oprávnění předmět svého vlastnictví držet, užívat a nakládat s ním (prodat, darovat, zničit).
- Vlastník má nad svým vlastnictvím absolutní moc, tj. nikdo cizí nesmí zasahovat do výkonu vlastnických práv.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Věcná práva k věcem vlastním

- Držba – faktické ovládání věci (držba poctivá a nepoctivá)
- Vlastnictví – absolutní právo nakládat s předmětem vlastnictví
- Spoluvlastnictví – vlastnictví věci dvěma nebo více osobami. Při společné správě věci rozhodují hlasy společníků podle váhy jejich podílů.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vlastnictví zavazuje

- Vlastník si musí počínat tak, aby výkon jeho vlastnických práv nezpůsobil újmu na zdraví a majetku dalším osobám.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typy vlastnictví (majetku)

- Majetek (věci) hmotný
- Majetek (věci) nehmotný

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Majetek hmotný

- Věci movité a nemovité
- Věci spotřebitelné a opotřebitelné
- Věci zastupitelné (hromadné) a nezastupitelné (individuálně určené)
- Věci dělitelné a nedělitelné
- Věci hlavní a jejich součásti nebo příslušenství

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příklad věci hlavní a její součásti – automobil s rezervním kolem

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

OSX, licence Public Domain, PD-User, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:1994-1997_Land_Rover_Discovery_V8i_5-door_wagon_04.jpg, licence PD,
(cit. 2013-02-05)

Vlastnictví nehmotné

- Nehmotné vlastnictví nemá hmotnou podstatu a není to tedy věc v pravém smyslu slova.
- Jde především o produkty myšlení, jejichž cena je finančně (majetkově) vyjádřitelná.
- Nehmotné vlastnictví je chráněno autorským právem nebo ochrannými známkami či registrovanými obchodními značkami.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Způsoby nabývání majetku

- Koupí
- Darem
- Směnou
- Dědictvím

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Koupě

- Kupní smlouvou prodávající za kupní cenu převádí vlastnictví věci na kupujícího.
- Smlouva může být ústní, pouze v případě koupě nemovitosti musí být písemná.
- Kupujícímu vzniká právo na reklamaci v případě, že zakoupená věc vykazuje jakostní vady.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Koupě

- Základní záruční lhůta spotřebního zboží je 24 měsíců, pokud není z povahy věci záruční lhůta kratší (např. u potravin, kde je zpravidla vyznačena na obalu).
- Pokud výrobce či prodejce garantuje kupujícímu delší záruční lhůtu než 24 měsíců, musí ji dodržet.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Dar

- Darovací smlouvou dárce bezplatně předává věc obdarovanému.
- Darovací smlouva může být ústní s výjimkou daru nemovitosti.
- Dar může být podmíněn i podmínkou, kterou musí obdarovaný splnit, aby směl dar užívat.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Směna

- Směnnou smlouvou se směňuje věc za věc.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Dědictví

- Dědictví je přechod majetku zemřelého (zůstavitele) na jeho právní nástupce (dědice).
- Dědit lze:
 - ze závěti,
 - dědickou smlouvou,
 - ze zákona.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Dědictví ze závěti

- Závěť je vyjádřením poslední vůle zůstavitele.
- Má přednost před děděním ze zákona.
- Lze ji pořídít vlastnoručně (s podpisem) nebo ve formě notářského zápisu.
- Potomci jsou nepominutelní dědicové a náleží jim alespoň polovina toho, co by zdědili ze zákona.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vydědění

- V rámci dědictví ze závěti lze dědice vydědit z důvodů, které stanoví zákon (např. proto, že dědic vede nezřízený život).

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Závěť Alfréda Nobela

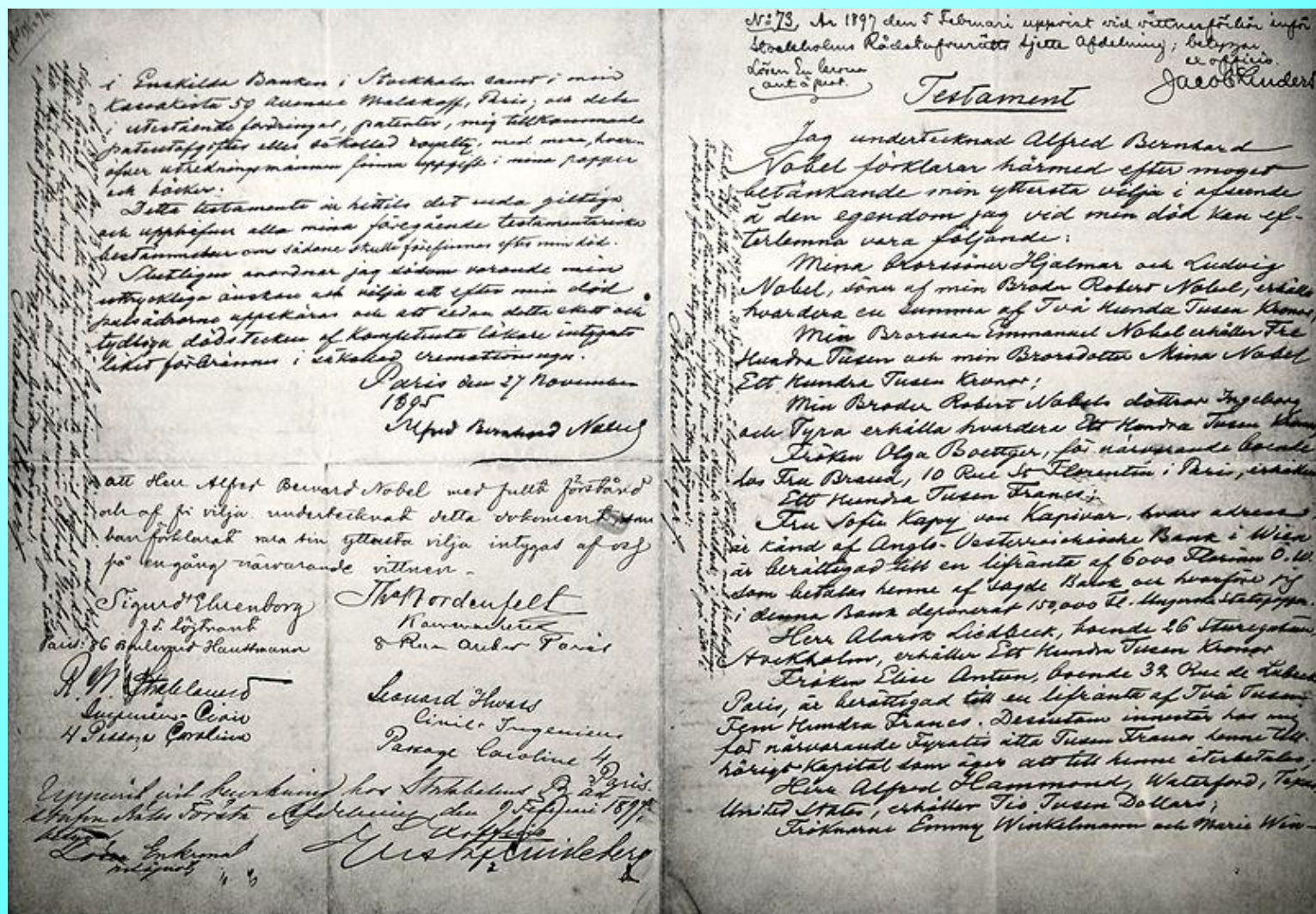

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Alfréd Nobel, licence Public Domain, PD-Old, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfred_Nobels_will-November_25th,_1895.jpg?uselang=cs, licence PD, (cit. 2013-02-05)

Dědická smlouva

- Dědickou smlouvou, která musí mít formu veřejné listiny, určuje zůstavitel druhou stranu za tzv. odkazovníka a ta to přijímá.
- Odkazovníkovi se tak zřizuje pohledávka na vydání určité věci z pozůstalosti.
- Odkazovník není dědicem, takže neodpovídá za zůstavitelovy dluhy.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Dědictví ze zákona

Ze zákona dědí příbuzní a blízké osoby
v pořadí stanoveném dědickými
třídami:

- *V první třídě dědí stejným dílem
zůstavitelovy děti (manželské i
nemanželské) a manžel(ka).*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Dědictví ze zákona

- *V druhé třídě dědí manžel, zůstavitelovi rodiče a ti, kteří žili se zůstavitelem ve společné domácnosti nejméně rok před smrtí. Manžel dědí nejméně polovinu zůstavitelova majetku. Ostatní dědí stejným dílem zbylou polovinu majetku.*
- *Ve třetí třídě dědí stejným dílem manželovi sourozenci a osoby žijící se zůstavitelem ve společné domácnosti alespoň rok před smrtí.*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Dědictví ze zákona

- *Ve čtvrté třídě dědí stejným dílem prarodiče zůstavitele.*
- *V páté třídě jen prarodiče rodičů zůstavitele.*
- *V šesté třídě dědí stejným dílem potomci dětí sourozenců zůstavitele a potomci prarodičů zůstavitele.*
Nedědí-li některý potomek prarodičů, dědí jeho děti.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Věcná práva k věcem cizím

- *Právo stavby* – jde o právo osoby mít stavbu na pozemku jiného vlastníka
- *Věcné břemeno* – Věc může být zatížena věcným břemenem neboli služebností, která zakládá povinnost vlastníka něco trpět nebo něčeho se zdržet ve prospěch oprávněné osoby.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Věcná práva k věcem cizím

- *Zástavní právo* – Zástava je věc určená k zajištění pohledávky. Výtěžek ze zástavy umožní věřiteli uspokojit své pohledávky v případě, že dlužník nezaplatí svůj dluh.
- *Zadržovací právo* – Věřitel může zadržet movitou věc, jejímž majitelem je dlužník, za účelem zajištění své splatné peněžní pohledávky.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Závazkové a smluvní právo

- Závazky vznikají nejčastěji ze smluv a jiných právních jednání, ale také na základě právní skutečnosti, jakou je třeba způsobená škoda.
- Změny závazků se týkají obsahu nebo účastníků. Změny závazků lze uskutečnit pouze na základě dohody účastníků.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Závazkové a smluvní právo

- Závazky mohou být zajištěny státem, jehož mocenské orgány mohou vynucovat plnění závazku. Dále mohou být závazky zajištěny smluvní pokutou, ručením nebo srážkou ze mzdy.
- Závazky zanikají splněním, dohodou, uplynutím doby, smrtí dlužníka či věřitele, apod.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typy závazků z právního jednání

- Koupě
- Dar
- Směna
- Nájem
- Pacht
- Dílo
- Licence
- Zápůjčka a úvěr

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typy závazků z právního jednání

- Příkazní smlouva (např. smlouva o zájezdu)
- Pojistná smlouva (tzv. odvážné smlouvy)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Závazky z protiprávního jednání

- Odpovědnost za škodu a za nemajetkovou újmu
- Způsob a rozsah náhrady
- Bezdůvodné obohacení
- Nekalá soutěž

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- Kolektiv autorů. *Odmaturuj ze společenských věd*. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-86285-68-5
- Ryska, R., Puškinová, M. *Právo pro střední školy*. Praha: Eduko, 2012. ISBN 978-80-8720-457-3
- Jitka Erbenová, licence Creative Commons, BY-SA,
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Choustn%C3%ADk - %C5%A1kola.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Choustn%C3%ADk_-_%C5%A1kola.jpg), licence CC, (cit. 2013-02-05)
- Alessandro Zangrilli, licence Public Domain, PD-Self,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_child_sleeping.jpg, licence PD, (cit. 2013-02-05)
- OSX, licence Public Domain, PD-User, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:1994-1997_Land_Rover_Discovery_V8i_5-door_wagon_04.jpg, licence PD, (cit. 2013-02-05)
- Alfréd Nobel, licence Public Domain, PD-Old,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfred_Nobels_will-November_25th,_1895.jpg?uselang=cs,
licence PD, (cit. 2013-02-05)

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.